

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนให้กับผู้มีสิทธิได้รับพระราชทาน
เหรียญพิทักษ์เสรีชนก่อนที่จะมีการยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ได้มีหนังสือ ที่ นร ๕๑๐๐/๙๙ ลง
วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ดังนี้

๑. ด้วยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ได้รับการร้องเรียนจากทหาร
ตำรวจ ข้าราชการ และราษฎร ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้อำนวยการป้องกัน
การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์
หรือจากผู้ได้รับมอบอำนาจหน้าที่จากผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ให้มี
หน้าที่ในการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามคอมมิวนิสต์ปฏิบัติหน้าที่รวมกันไม่น้อย
กว่า ๔ เดือน และมีความประพฤติเรียบร้อย อยู่ในระเบียบวินัยอันดี ไม่เคยกระทำความผิด
ร้ายแรงทางวินัย หรือความผิดทางอาญาหรือกระทำความเสื่อมเสียใด ๆ ตลอดเวลาที่ปฏิบัติการ
ปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตาม
ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทาน การประดับ และกรณีที่ให้ประดับเหรียญพิทักษ์เสรีชนสิทธิ
บัตรประจำตัวและการเรียกเหรียญกับบัตรประจำตัวผู้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนคืน
พ.ศ. ๒๕๑๒ มีสิทธิที่จะได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๒ ซึ่งได้
ปฏิบัติงานบรรลุภารกิจไปแล้วก่อนที่จะพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอัน
เป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๔๓ จะมีผลให้ใช้บังคับแต่ไม่สามารถเสนอขอ
พระราชทานได้ เนื่องจากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. ก่อนปีที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความนั้น (ก่อนปี ๒๕๔๑) ผู้
ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้รับพระราชทานไปแล้วจำนวนมาก ส่วนผู้ที่มาเสนอขอภายหลังไม่ได้รับ
สิทธิทั้งๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่คำสั่งเดียวกัน พื้นที่เดียวกัน ทำให้เกิดการลักลั่นได้รับสิทธิไม่เท่าเทียม
กันและไม่เป็นธรรม เกิดการร้องเรียนขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นจึงใคร่ขอ
ความกรุณาได้พิจารณาความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) เรื่อง การขอพระราชทาน
เหรียญพิทักษ์เสรีชนใหม่ โดยให้ถือว่า "กำลังพลที่ปฏิบัติตามแผนงานรักษาความมั่นคงภายใน
ก่อนมีพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๕๓๕
พ.ศ. ๒๕๔๓ มีผลบังคับเป็นการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้าย
คอมมิวนิสต์" ด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นขวัญ กำลังใจ และเป็นเกียรติประวัติกับผู้ที่ได้เสียสละมาปฏิบัติ

ภารกิจ นอกเหนือจากหน้าที่ปกติตามที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในได้ขอตัวมาช่วยราชการ ให้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน

๓. เพื่อเป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา ขอเสนอเหตุผลดังนี้

๓.๑ ในมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ระบุไว้ให้มีเหรียญเพื่อพระราชทานแก่ผู้ที่กระทำการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ฯลฯ

๓.๒ ความหมายของคำว่า “การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์” เป็นกระบวนการซึ่งประกอบไปด้วยการปฏิบัติหลาย ๆ อย่างต่างกรรมต่างวาระกัน ทั้งนี้เป็นไปตามสถานการณ์ในเวลานั้น ๆ เช่น การปฏิบัติงานข่าว การปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์การพิทักษ์ประชาชนและทรัพยากร การต่อสู้ด้วยอาวุธ (การชุ้มโจมตี การเข้าตีฐานที่มั่นของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์) และปิดฉากการปฏิบัติขั้นสุดท้าย คือการพัฒนาและฟื้นฟูทั้งพื้นที่และประชาชนที่ได้รับความบอบช้ำจากการสู้รบ และเพื่อป้องกันมิให้เกิดสถานการณ์พลิกกลับขึ้นมาอีก ซึ่งขั้นตอนสุดท้ายนี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการต่อสู้ด้วยอาวุธ เพราะหากขั้นตอนนี้ล้มเหลวก็แสดงว่าชีวิตและเลือดเนื้อของเจ้าหน้าที่สูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

๓.๓ การปฏิบัติทั้งหลายทั้งปวง (ตามข้อ ๓.๒) เหล่านี้เป็นกระบวนการของการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะละเว้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปไม่ได้ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างเป็นการปฏิบัติที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกันทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น หากผู้ใดผู้หนึ่งจะเข้าใจว่าการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ต่อสู้ด้วยอาวุธกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์แต่เพียงประเด็นเดียว ย่อมเป็นการเข้าใจที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติงาน

๓.๔ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ไม่เคยประกาศ หรือแสดงหลักฐานใด ๆ อย่างชัดเจนว่า ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์สูญสิ้นไปจากประเทศไทยหมดแล้วแต่ตรงกันข้ามกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในยังอยู่เสมอว่าพี่น้องคนไทยที่หลงผิดไปเข้าร่วมกับขบวนการคอมมิวนิสต์ ได้ออกมามอบตัวเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยจำนวนมากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่ยังคงอุดมการณ์ และความเลื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างฝังจิตฝังใจแม้จะหลงเหลืออยู่บ้างในทั่วทุกภาค แต่ก็อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถปฏิบัติการใด ๆ อันจะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของบ้านเมืองได้ และยิ่งบ้านเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นเพียงใด โอกาสของคนเหล่านั้นก็นับวันจะถดถอยลงไปทุกวัน

๓.๕ หากจะลำดับภาพของการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ตั้งแต่ในอดีตจนถึงระยะเวลาที่ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ จะเป็นดังนี้

๓.๕.๑ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๘-๒๕๑๒	เป็นขั้นการก่อการร้าย
๓.๕.๒ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๒๔	เป็นขั้นการทำสงครามปฏิวัติ
(สถานการณ์รุนแรง)	
๓.๕.๓ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๓๐	เป็นขั้นการก่อการร้าย (คำสั่ง

๖๖/๒๓)

๓.๕.๔ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๔๓ เป็นขั้นการพัฒนาและฟื้นฟู

๓.๖ นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นต้นมา กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ได้ปรับเปลี่ยนชื่อแผนงานการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ มาเป็นแผนงานรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อความมุ่งหมายทางจิตวิทยา ทั้งในทางกว้างและทางลึก เพื่อลดความสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยลงไป และการดำเนินงานในขั้นของการพัฒนาและฟื้นฟู ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๔๓ คงเน้นแนวทางตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๖๖/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๒๓ และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๔๗/๒๕๒๙ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๙ ที่สำคัญ ๓ ประการคือ การพัฒนาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และพื้นที่ที่เคยอยู่ในเขตอิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ รวมทั้งการป้องกันการพลิกกลับของสถานการณ์สงครามปฏิวัติ โดยในสาระสำคัญของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๖๖/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๒๓ ที่ประสบผลสำเร็จในการต่อสู้เพื่อเอาชนะผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ก็คือ การพัฒนาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขให้เข้มแข็ง ยั่งยืน จึงจะเอาชนะคอมมิวนิสต์ได้อย่างถาวรซึ่งในห้วงของการพัฒนาและฟื้นฟูกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ได้ดำเนินการดังกล่าวมาโดยตลอด จนประสบผลสำเร็จตราบเท่าทุกวันนี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว และได้ฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน) และกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว มีความเห็นดังนี้

พระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ มีวัตถุประสงค์ให้มีเหรียญพิทักษ์เสรีชนเพื่อพระราชทานแก่ผู้กระทำการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓^๑ ส่วนการที่ผู้ใดจะได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนชั้นใดประเภทใด จะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕^๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย

^๑ มาตรา ๓ ให้มีเหรียญเพื่อพระราชทานแก่ผู้กระทำการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เรียกว่า “เหรียญพิทักษ์เสรีชน” ใช้อักษรย่อว่า ส.ช.

^๒ มาตรา ๕ เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจข้าราชการ และราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ด้วยความกล้าหาญ หรือได้รับบาดเจ็บหรือตายในการสู้รบและการสู้รบนั้นได้ก่อให้เกิดผลดียิ่งแก่การปราบปราม

เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๑ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจข้าราชการ และราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการสู้รบ หรืออำนวยการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หรือปฏิบัติการเสี่ยงอันตรายในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จนได้รับความชมเชยจากทางราชการ หรือปฏิบัติการเสี่ยงอันตรายดังกล่าวจนได้รับบาดเจ็บหรือตาย แต่ยังไม่ถึงขั้นที่จะได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑

เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๒ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจข้าราชการ และราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการเป็นผลดีแก่การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งอาจจำแนกได้ ดังนี้

๑. เหยื่อพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ด้วยความกล้าหาญ หรือได้รับบาดเจ็บหรือตายในการสู้รบและการสู้รบนั้นได้ก่อให้เกิดผลดียิ่งแก่การปราบปราม

๒. เหยื่อพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๑ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการสู้รบ หรืออำนวยความสะดวกสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หรือปฏิบัติการเสี่ยงอันตรายในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จนได้รับคำชมเชยจากทางราชการ หรือปฏิบัติการเสี่ยงอันตรายดังกล่าวจนได้รับบาดเจ็บหรือตาย

๓. เหยื่อพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๒ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการเป็นผลดีแก่การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

เพราะฉะนั้น การขอพระราชทานเหยื่อพิทักษ์เสรีชนชั้นใด ประเภทใด แก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และราษฎร ย่อมขึ้นอยู่กับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับการนั้น ดังนั้น การขอพระราชทานเหยื่อพิทักษ์เสรีชน จึงอาจมีได้ทั้งที่มีการสู้รบและที่ไม่ได้มีการสู้รบ เช่น การปฏิบัติการหาข่าว การปฏิบัติการจิตวิทยา ประชาสัมพันธ์ และพิทักษ์ประชาชนและทรัพยากร

สำหรับหลักเกณฑ์ในการขอพระราชทานเหยื่อพิทักษ์เสรีชนได้กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทาน การประดับ และกรณีที่ทำให้ประดับเหยื่อพิทักษ์เสรีชน สิทธิบัตรประจำตัว และการเรียกเหยื่อกับบัตรประจำตัวผู้ได้รับพระราชทานเหยื่อพิทักษ์เสรีชนคืน พ.ศ. ๒๕๑๒ ดังนั้น เมื่อกำลังพลซึ่งได้ปฏิบัติด้วยวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติแห่งกฎหมายและถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าวแล้ว ย่อมทำให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิขอพระราชทานเหยื่อพิทักษ์เสรีชนได้

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๔๔